

Ukraiņi uzlādē pasauli ar drosmi

Līga Gabrāne

Ukraiņu rakstniece Taņa Postavna šobrīd būtu uzturējusies Ventspils Rakstnieku mājā un sacerējusi grāmatu bērniem. Diemžēl karš šos plānus izjauca. Patlaban viņa ir Ukrainā. *Ventas Balsij* izdevās ar viņu sazināties e-pastā.

Cik man zināms, jūs bijāt ceļā uz Ventspils Rakstnieku māju, kad, uzzinot par to, ka Ukrainā sācies karš, nolēmāt atgriezties Ukrainā? Vai tā bija?

— Jā. Jau pirms diviem gadiem bija ielānāts, ka mana dalība Ventspils Rakstnieku mājas programmā būs šā gada martā. Vispirms man bija jāatgriežas mājās, Kijivā (*Taņa Postavna tajā brīdī bija atceļā no Kataras un bija nonākusi līdz Budapeštai – red.*), un tad jādodas uz Latviju. Mans lidojums uz Kijivu tika atcelts, un no sākuma es domāju, ka lidošu uzreiz uz Latviju, bet tad sapratu, ka man ir jāatgriežas mājās. Nav viegli atrasties ārzemēs, kad tava ģimene un draugi Ukrainā piedzīvo apšaudes.

Kur jūs esat patlaban?

— Esmu Ukrainas rietumos tuvu Polijas robežai. Man izdevās arī no Harkivas uz šejieni evakuēt savu mammu, brāli un brāļameitu. Viņu māja Harkivā ir pamatīgi izpostīta pēc bombardēšanas. Vietā, kur esam tagad, arī dažreiz skan trauksmes sirēnas, bet salīdzinājumā ar citiem Ukrainas reģioniem te ir relatīvi droši.

Lūdzu, aprakstiet, kāda ir situācija Ukrainā šobrīd un kāda tā ir tur, kur jūs esat? Piemēram, vai jums ir iespējams nodrošināt pamatvajadzības?

— Situācija Ukrainā ir ļoti smaga. Daudzas pilsētas ir bombardējusi Krievijas armija, ir bojāta infrastruktūra un daudzviet nav ūdens, elektrības. Dažas pilsētas un ciemi ir nogriezti, tos nav iespējams pamest, jo no vienas puses ir sadedzināti tilti un no otras puses – ciemi, kurus ir okupējusi Krievija. Ik pa laikam cilvēki izskrien laukā no

piedūmotiem pagrabiem un ir pakļauti apšaudei. Bumbas trāpīja tieši slimnīcas operāciju zālē, kur ārsti glāba cilvēku dzīvības. Daudzi cilvēki ir miruši. Tajā skaitā bērni.

Daudzi cilvēki joprojām ir pakļauti apšaudei, daži dzīvo bumbu patvertnēs, un daudzi mēģina evakuēties, riskējot ar savām dzīvībām. Ir bijuši vairāki gadījumi, kad Krievijas armijas karavīri šāva uz civiliedzīvotāju mašīnām un nogalināja cilvēkus, kas tajās bija. Tāpat uz ceļiem ir lieli satiksmes sastrēgumi, cilvēki guļ mašīnās četras dienas, lai varētu pamest Kijivu un Harkivu.

Ukrainas dzelzceļš turpina evakuēt cilvēkus ar vilcieniem. Ukrainas armija darbojas varonīgi un izcili, tāpat arī visas institūcijas, biznesi un gandrīz ikviens ukraiņis. Cilvēki turpina iet uz darbu veikalos, pat ja viņi ir pakļauti apšaudei, lai iedzīvotāji var nopirkt pārtiku un medikamentus. Brīvprātīgie strādā pa naktsmītnēm, visi cits citam palīdz.

Rietumu Ukraina, kurā joprojām ir vismierīgāk, ir pilnībā iesaistīta humānās palīdzības un atbalsta sniegšanā citiem reģioniem. Šeit ikviens ir brīvprātīgais.

Kas attiecas uz mani un manu ģimeni, kopš esam evakuējušies, mums ir labi. Mums ir viss nepieciešamais. Man tikai joprojām ir vajadzīgas siltās drēbes, bet es neieņķti to drīz atrisināšu.

Ko jūs bijāt iecerējusi darīt, uzturoties Ventspils Rakstnieku mājā? Vai tā būtu bijusi pirmā viesošanās reize Latvijā?

— Es plānoju rakstīt jaunu grāmatu bērniem, un es ceru, ka varēšu to darīt, tikko karš būs beidzies. Jā, tā būtu mana pirmā viesošanās Latvijā.

Vai ir iespējams joprojām kaut ko plānot uz priekšu un domāt par savu darbu?

— Kaut ko plānot šobrīd ir ļoti grūti. It īpaši darbu. Pirmais plāns ir izdzīvot. Otrais – uzvarēt. Trešais – atjaunot izpostītās pilsētas. Un tikai pēc tam – publicēt grāmatas. Diemžēl. Manu jauno grāmatu bija iecerēts izdot šogad, bet tagad nav zināms, uz cik ilgu laiku tas ir atlikts.

Vai jums ir iespēja palīdzēt sa-

Foto: personālais albums

«Kaut ko plānot šobrīd ir ļoti grūti. It īpaši darbu. Pirmais plāns ir izdzīvot. Otrais – uzvarēt. Trešais – atjaunot izpostītās pilsētas,» atzīst Taņa Postavna.

vai valstij un nācijai šajā briesmīgajā situācijā?

— Jā, protams. Ikviens šobrīd palīdz. Jau no kara sākuma es pievienojos kultūras un informatīvajai fronte. Mēs šobrīd veidojam informatīvu video un īstenojam dokumentālu projektu par karu ārzemju medijiem.

Kas, jūsuprāt, ir pats svarīgākais, ko šobrīd vajadzētu pateikt Latvijas iedzīvotājiem un ikvienam cilvēkam pasaulē?

— Es domāju, ka ir divas lietas, ko ikviens ukraiņis gribētu pasaulei pateikt.

Pirmkārt, Ukraina ir stipra, pašpietiekama un neatkarīga valsts ar gadu tūkstošiem senu vēsturi. Kijiva bija galvenā metropole un kultūras centrs jau tad, kad Maskava nebija pat ciems. Šeit toreiz bija viena no spēcīgākajām armijām – kazaku armija. Un šie visi ir iemesli tam,

kāpēc ukraiņi cīnās tā, kā jūs to redzat ziņās. Sūtot krievu kuģus *na x.ū.*, apstādinot tankus ar kailām rokām un uzlādējot visu pasauli ar drosmi.

Otrkārt, tas nav tikai mūsu karš. Uzbrukums Ukrainai 2022. gada 24. februāra rītā ir visas pasaules drošības sistēmas rupjš pārkāpums. Miers, ko pasaules vadošās nācijas ir gadiem kopā veidojušas, ir ticis salauzts, un to ir izdarījuši vienas valsts vadītāji. Tagad pārējai pasaulei ir uzdevums atvairst Krieviju un parādīt, ka pasaules kārtība nedrīkst tikt izjaukta. Mums tas ir jāpatur kopā. Tagad ir laiks, kad ikvienam par to ir jāiestājas.

Mūsu e-pasta saraksti Taņa Postavna noslēdz ar vārdiem: «Lai Jums jauka nedēļa un tikai labas ziņas! Lūdziet par Ukrainu un mūsu armiju!» ■

Saudzēsim roņu mazuļus!

Ventspils pašvaldība saņēmusi aicinājumu no Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) pasargāt pelēko roņu mazuļus. Tie katru pavasari sastopami Latvijas piekrastē, lai liedagā atpūstos un sauļotos. Šādās situācijās tie ir ļoti neaizsargāti un pakļauti dažādiem riskiem, tos traucē un sakož savā vaļā palaisti suņi. Tāpēc DAP aicina, pastaigājoties liedagā, suni turēt pavadā. Pagājušajā gadā, iesaistoties pašvaldības policijai, samazinājās suņu sakosto roņu skaits visā Latvijā. 2021. gadā vien DAP saņēmusi 500 zvanus par liedagā konstatētajiem roņu mazuļiem, un trīs no tiem tika nogādāti zoodārzā. Īpaši DAP aicina būt uzmanīgiem laika periodā no 11. marta līdz 30. aprīlim. Konstatējot bīstami savainotu roni Kurzemes piekrastē, pārvalde aicina sazināties ar tās speciālistu pa tālruni 29461880. Ventspils pašvaldība regulāri sadarbojas ar Rīgas Zooloģisko dārzu un finansiāli atbalsta roņu uzturēšanu un palaišanu jūrā.

Nodarbību cikls Stāstaudzētava

Pārventas bibliotēkas darbinieki ir nolēmuši doties pretī pavasarim. Bērniem kopā ar vecākiem tiek organizēts nodarbību cikls ar nosaukumu *Stāstaudzētava*. Tās būs kopumā trīs izglītojošas, attīstošas un radošas nodarbības, kurās bērni darbosies kopā ar saviem vecākiem. Vārdam *sējums* ir divas nozīmes. *Sējums* var būt kā apsēta platība un arī kā atsevišķi iesieta grāmata. Un tieši šīs divas darbības *Stāstaudzētava* tiks apvienotas. Pirmā cikla nodarbība notiks jau šonedēļ 12. martā. Tās laikā bērni izveidos savu īpašo puķupodiņu un iesēs sēkliņus.

Varēs apgūt militāro medicīnu

Rīgas Stradiņa universitātē (RSU) varēs apgūt militāro medicīnu un speciālo epidemioloģiju, informē RSU mediju attiecību vadītāja Ieva Nora Gediņa. Kurša mērķis ir sekmēt teorētisko un praktisko zināšanu apguvi par militāro medicīnu, tās uzdevumiem kara un miera laika apstākļos, kā arī iepazīties ar rekrutējamo un darbojošos militārpersonu fiziskās un garīgās atlases un veselības novērtēšanas kritērijiem. Vienlaikus kursā paredzēts uzsvert militārās medicīnas lomu dabas un tehnogēno katastrofu apstākļos, tai skaitā bioterorisma un radiācijas kontekstā, sniegt informāciju par kara apstākļu epidemioloģiju, tai skaitā infekciju un sanitāri higiēnisko principu īpatnībām militārpersonām un civilpersonām militāro darbību vidē. Savukārt specializētās epidemioloģijas, kā skaidroja Gediņa, mērķis ir sekmēt teorētisko un praktisko zināšanu apguvi par infekcijas slimību epidemioloģiju kā specifisku epidemioloģijas nozari, par specifiskām un nespecifiskām izsargāšanās iespējām no infekciju slimībām, to izplatības ierobežošanu un ietekmes novērtēšanu uz indivīda dzīves kvalitāti un sabiedrības veselību. Paredzēts, ka studiju kursu vadīs RSU profesore Ludmila Vīksna, un tas tiks iekļauts RSU Medicīnas fakultātes studiju programmas *Medicīna saturā*. ■

Jaunu ideju vienmēr pietiek

► 1. lpp.

Kā viņa pati saka, tas neesot nekāds brīnums, jo daudzas viņas dzimtas sievietes ir bijušas lielas rokdarbnieces. «Ideja tamborēt rotaļlietas radās 2013. gadā, kad ģimenē ienāca pirmais mazulis. Pirmā rotaļlieta bija kaķis, kuram bija garas ķepiņas un gara aste, ļoti ērts bērniņa mazajām rociņām, noderīgs brīdī, kad nāca pirmie zobīņi un mīļmantiņa, ejot gulēt,» stāsta Ina.

Visas rotaļlietas ir darinātas no 100% kokvilnas dzijas, līdz ar to tās ir ļoti maigas pieskārieniem. Atkarībā no tā, kādam bērnam vecumam paredzēta rotaļlieta, tās var būt ar vai bez plastmasas detaļām; ja netiek izmantotas plastmasas detaļas, tad tamborēto zvēriņu sejiņas tiek izšūtas. «Katra rotaļlieta ir unikāla, esmu katrā ielikusi visu savu sirdi un, neslēpšu, arī lielu darbu. Man vienkārši ļoti patīk tas, ko es daru, tāpēc nopelnīt ar šo hobiju man nav

Foto: Kristiāns Anikšs

Katra Inas Servutas uztamborētā rotaļlieta ir unikāla, katrā ielikta liela mīlestības deva.

galvenais,» norāda Ina, piebilstot, ka nereti uztamborēt patiesi sarežģītu rotaļlietu ir liels izaicinājums un prasa daudz laika. Ina arī atzīst, ka jaunas idejas rodas brīdī, kamēr top kārtējais pasūtījums: «Ir brīži, kad iesākti ir četri un vairāk projekti,

jo ideju ir tik daudz, ka gribas realizēt visas. Priecājos, ka arī manām meitām patīk manis radītās rotaļlietas, sākumā jau viņas ir vislielākās vērtētājas,» mīļi nosaka Ina.

Pirms kāda laika Pārventas bibliotēkā bija apskatāma Inas Servutas

tamborēto rotaļlietu izstāde.

Pārventas bibliotēkas vadītāja Solvita Štekerhofa stāsta, ka ideja par šādas izstādes izveidošanu nākusī gana spontāni – bijusi iekšējā nepieciešamība sagādāt priecīgus mirkļus ikvienam bibliotēkas apmeklētājam – gan lielam, gan mazam. «Šīs tamborētās rotaļlietas ir īpašas – tās piesaista gan bērnu, gan arī pieaugušo uzmanību. Šobrīd, kad laiks ir tik trauksmains, gribējām sarūpēt labas sajūtas bērniem, ļaujot viņiem priecāties par šīm mantiņām, justies drošībā un baudīt bezrūpību. Pārsteidzoši, ka arī lielo lasītāju, ja tā var teikt, šīs rotaļlietas uzrunāja. Esam acīmredzot izslāpuši pēc nelieliem, bet tomēr brīnumiem,» atbild Pārventas bibliotēkas vadītāja, stāstot par Inas Servutas uzmeistarotajiem darbiem – tamborētām lapsām, suņiem, zaķiem, vienradžiem un citiem, vienlaikus sakot paldies Inai par to, ko viņa dara. ■